

Asia: VN/11785/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin viittaus sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettuun lakiin. Esityksen tavoitteena on korjata biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain välillä vallitseva epä johdonmukaisuus. Lisäksi jätteitä ja tähteitä, biologista monimuotoisuutta sekä kasvihuonekaasupäästövähennystä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan komission Suomelle osoittaman perustellun lausunnon johdosta. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

Kuntaliitto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kuntaliitto toteaa, että viittaukset lakiin sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta ovat tarpeellisia, jotta biokaasutoimijat voisivat hakeutua kestävyysjärjestelmän piiriin osoittaakseen lämmitys- ja työkonekäyttöön tarkoitetun biokaasun kestävyiden.

Kuntaliitto on kuitenkin huolissaan tulkinnoista, jotka liittyvät kaatopaikkakaasuihin. Valtioneuvoston asetuksen kaatopaikoista (331/2013) mukaan kaatopaikkakaasulla tarkoitetaan kaatopaikalle sijoitetusta jätteestä syntyvää kaasua. Kaatopaikka-asetuksen 8 § velvoittaa kaatopaikkatoimijan keräämään kaatopaikkakaasun yhteen ja mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään sen. Vähintäänkin kaasu on käsiteltävä soihdutuksella ilmaston kannalta vähemmän haitalliseen muotoon, toisin sanoen metaanista kokonaan hiilidioksidiksi ja vedeksi. Pääosa sekalaisesta yhdyskuntajätteestä sijoitettiin aiemmin kaatopaikoille. Vuodesta 2016 kiellettiin biohajoavan jätteen sijoittaminen niille. Aikoinaan kaatopaikkojen jätepenkkoihin sijoitetun orgaanisen ja biohajoavan jätteen anaerobisessa ja aerobisessa hajoamisessa syntyvä kaatopaikkakaasu sisältää lähinnä metaania (CH₄) ja hiilidioksidia (CO₂).

Kuntaliitto huomauttaa, että kaatopaikkakaasujen kerääminen ja käsittely on jätehuoltotoimijoille pakollista toimintaa, jota tehdään ilmastonsuojelullisista lähtökohdista. Katsomme, että sääntelyn, kuten myös verottajan tulkinnan pitäisi tukea kaatopaikkakaasujen energiatehokasta hyödyntämistä teknistaloudellisesti ja ympäristönsuojelullisesti parhaalla tavalla. Kaatopaikkatoimija ei pysty estämään metaanikaasun "tuottamista", koska kaatopaikkakaasua syntyy väistämättä orgaanisen jätteen hajotessa jätetäytössä. Siksi sen energiasisällön hyödyntäminen on lähtökohdiltaan hyvin erilaista kuin biokaasulaitoksissa ja energiasektorilla yleensä. Mikäli kaasu pystytään ohjaamaan hyödynnettäväksi soihduttamisen sijaan, on menettely aina ympäristön kannalta parempi.

Kaatopaikkakaasua ei tuoteta suunnitelmallisesti, vaan sitä syntyy kaatopaikan jätepenkkaan aikoinaan sijoitetun orgaanisen, biohajoavan jätteen luonnollisen hajoamisen tuloksena, ja sen keräyksellä ja käsittelyllä on lakisääteinen velvoite. Kaatopaikkakaasua kerätessä ei voida vaikuttaa syntyvän kaasun raaka-aineisiin tai kaasun syntymisen olosuhteisiin kaatopaikan jätetäytössä, eikä siten myöskään kaasun määrään tai sen sisältämiin epäpuhtauksiin. Siksi kaatopaikkakaasujen hyödyntämisen ei välttämättä tulisi rinnastua kestävyyslain mukaiseen biokaasun käsitteeseen. Kuntaliitto esittääkin, että kaatopaikkakaasujen energiatehokkaan hyödyntämisen jatkamisen ja erityisesti verottajan tulkinnan kannalta olisi oleellista myös lainsäädännöllisesti tunnistaa erot kaatopaikkakaasun ja biokaasulaitoksessa erikseen tuotetun biokaasun kesken.

Kestävän biokaasun tulee täyttää biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa (393/2013) säädetyt kestävyyskriteerit. Haaste on se, että mm. Energiaviraston kestävyysjärjestelmän ohjeistuksessa ei puhuta mitään kaatopaikkakaasun kestävyuden osoittamisesta, vaan kaikki ohjeistus pohjautuu nimenomaisessa biokaasulaitoksessa erikseen tuotetun biokaasun kestävyuden osoittamiseen. Kestävyysjärjestelmän lähtökohtaiset periaatteet eivät sovellu kaatopaikkakaasujen keräämis- ja käsittelyvelvoitteeseen. Mikäli kaasu esimerkiksi johdetaan alueelliseen energiajärjestelmään, kaatopaikan pitäjän liittyminen kestävyysjärjestelmään tuntuu kovin kankealta ja raskaalta menettelyltä, ja velvoite sopisi paremmin energiajärjestelmää ylläpitävälle jakelijalle.

Kuntaliitto toteaa, että kestävyyslain uudistus ilman kaatopaikkakaasujen selkeämpää eriyttämistä biokaasulaitoksella tuotetusta biokaasusta, ottaen huomioon verottajan aiemman käytännön, johtaisi todennäköisesti siihen, että kaatopaikoilla syntyvän kaasun hyödyntäminen asetettaisiin joko verolle tai toimijoiden tulisi hakeutua niille sopimattomaan kestävyysjärjestelmään. Tämä järjestelmän kannustamattomuus ja hankaluus saattaisi useassa tapauksessa johtaa siihen, että kaatopaikolta kerättävä kaatopaikkakaasua ohjautuisi hyödyntämisen sijaan soihdutukseen, mikä olisi kaikista näkökulmista, erityisesti energiatehokkuus sekä ympäristö- ja ilmastönäkökulmista huonoin vaihtoehto.

Kuntaliitto ehdottaa harkittavaksi, että 5a § 2 mom tehtävän lisäyksen osalta olisi hyödyllistä kirjata lakiesityksen perusteluihin kaatopaikkakaasua esimerkkinä kiinteästä yhdyskuntajätteestä tuotettuun sähköön, lämmitykseen ja jäähdytykseen. Tämän voisi olettaa ratkaisevan kaatopaikkakaasun verotuksen tulkintaan liittyviä ongelmia.

SUOMEN KUNTALIITTO

Miira Riipinen

johtaja, Yhdyskunta ja ympäristö

Tuulia Innala

erityisasiantuntija

Innala Tuulia
Suomen Kuntaliitto ry